

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ภาวะสุขภาพกับการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานในอำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี เก็บจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 250 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ระยะเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 11 กุมภาพันธ์ – 9 มีนาคม 2551 ซึ่งผลการศึกษาได้นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยายตามลำดับดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับคะแนนการรับรู้ภาวะสุขภาพ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับคะแนนการดูแลตนเองของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของคะแนนการรับรู้ภาวะสุขภาพ และคะแนนการดูแลตนเอง และปัจจัยที่เกี่ยวข้องที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ภาวะสุขภาพ และการดูแลตนเองของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้ป่วยโรคเบาหวาน จำนวน 250 คน จำแนกตาม อายุ เพศ ศาสนา อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่เจ็บป่วยด้วยโรคเบาหวาน ภาวะแทรกซ้อนของโรคเบาหวาน ประวัติการเป็นโรคเบาหวานของคนในครอบครัว ระดับน้ำตาลในเลือด 5 ครั้งที่ผ่านมา โรคประจำตัวอื่นๆ ภาวะสุขภาพ ผู้ที่ให้คำแนะนำในการดูแลตนเอง เรื่องที่ได้รับการแนะนำในการดูแลตนเอง ดังแสดงรายละเอียดตามตาราง 1

ตาราง 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	ความถี่	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 40 ปี	4	1.6
40-60 ปี	132	52.8
มากกว่า 60 ปี	114	45.6
เพศ		
ชาย	100	40.0
หญิง	150	60.0
ศาสนา		
พุทธ	45	18.0
อิสลาม	205	82.0
อาชีพ		
ทำไร่ ทำนา ทำสวน	101	40.4
รับราชการ	13	5.2
ค้าขาย	33	13.2
แม่บ้าน ไม่ได้ทำงาน	97	38.8
รับจ้าง	6	2.4
รายได้		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	102	40.8
5,000-10,000 บาท	123	49.2
มากกว่า 10,000 บาท	25	10.0
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้รับการศึกษา	92	36.8
ประถมศึกษาตอนต้น	73	29.2
ประถมศึกษาตอนปลาย	62	24.8
มัธยมศึกษาหรือปวช.	13	5.2
อนุปริญญาหรือปวส	7	2.8
ปริญญาตรี	3	1.2

ตาราง 1 (ต่อ) ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	ความถี่	ร้อยละ
ระยะเวลาที่เจ็บป่วยด้วยโรคเบาหวาน		
ต่ำกว่า 1 ปี	7	2.8
1-5 ปี	107	42.8
5-10 ปี	110	44.0
มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	26	10.4
ภาวะแทรกซ้อนของโรคเบาหวาน		
ไม่มี	178	71.2
ภาวะแทรกซ้อนของระบบประสาทส่วนปลาย	40	16.0
แผลที่เท้า/นิ้ว	6	2.4
ภาวะแทรกซ้อนทางตา	7	2.8
ภาวะแทรกซ้อนทางไต	3	1.2
ภาวะแทรกซ้อนระบบหัวใจและหลอดเลือด	6	2.4
ภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำ	2	0.8
ไขมันในเลือดสูง	7	2.8
ประวัติการเป็นโรคเบาหวานของคนในครอบครัว		
ไม่มี	226	90.4
พ่อแม่	10	4.0
สามีภรรยา	3	1.2
พี่น้อง	7	2.8
ปู่ย่าตายาย	3	1.2
ลุงป้าน้าอา	1	0.4
ระดับน้ำตาลในเลือดเฉลี่ย 5 ครั้งที่ผ่านมา		
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 126 mg%	25	10.0
126-200 mg%	184	73.6
มากกว่า 200 mg%	41	16.4

ตาราง 1 (ต่อ) ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	ความถี่	ร้อยละ
โรคประจำตัวอื่นๆ		
ความดันโลหิตสูง	54	21.6
โรคหัวใจ	6	2.4
ไขมันในเลือดสูง	6	2.4
ไม่มี	184	73.6
ภาวะสุขภาพ		
ไม่ดี		
เจ็บป่วยง่าย	24	9.6
เพลีย ไม่มีแรง	11	4.4
เป็นโรคต้องกินยาต่อเนื่อง	8	3.2
ปวดเมื่อยตัว	1	0.4
มีน้ิรยะ นอนไม่หลับ	2	0.8
ปานกลาง	170	68.0
ดี	33	13.2
ดีมาก	1	0.4
ผู้ที่ให้คำแนะนำในการดูแลตนเอง		
แพทย์	250	100.0
พยาบาล	250	100.0
ผู้ป่วยเบาหวานด้วยกัน	204	81.6
ญาติพี่น้องและเพื่อนๆ	156	62.4
สื่อวิทยุ โทรทัศน์และเอกสารต่างๆ	93	37.2
จากแหล่งอื่นๆ เช่น ป้ายโฆษณา บอร์ดนิทรรศการ	5	2.0
เรื่องที่ได้รับการแนะนำในการดูแลตนเอง		
การควบคุมอาหาร	250	100.0
การออกกำลังกาย	250	100.0
การเข้ายาและการพบแพทย์	250	100.0
การจัดการความเครียด	98	39.2
พฤติกรรมป้องกันภาวะแทรกซ้อนต่างๆ	25	10.0
เช่น อาการผิดปกติที่ต้องมาก่อนนัด		

จากตาราง 1 ของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ลักษณะของผู้ป่วยโรคเบาหวานในการวิจัยครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 60 มีอายุอยู่ในช่วง 40-60 ปีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 52.8 นับถือศาสนาอิสลามเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 82 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ทำไร่ ทำนา ทำสวน ร้อยละ 40.4 รายได้ต่อเดือนส่วนใหญ่ประมาณ 5,000-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 49.2 ระดับการศึกษานั้นส่วนใหญ่ไม่ได้รับการศึกษาคิดเป็นร้อยละ 36.8 เจ็บป่วยด้วยโรคเบาหวานนาน 5-10 ปี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 44 โรคประจำตัวอื่นๆที่พบจะพบเป็นโรคความดันโลหิตสูงมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 21.6 ภาวะแทรกซ้อนที่พบมากที่สุดคือ ภาวะแทรกซ้อนของระบบประสาทส่วนปลาย คิดเป็นร้อยละ 16 ระดับน้ำตาลในเลือดเฉลี่ย 5 ครั้งที่ผ่านมา ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ 126-200 mg% ในส่วนของประวัติการเป็นโรคเบาหวานของคนในครอบครัว ส่วนใหญ่ให้ประวัติว่ามีบิดามารดาเป็นโรคเบาหวาน คิดเป็นร้อยละ 4 แพทย์และพยาบาลเป็นผู้ที่ให้คำแนะนำเรื่องการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคเบาหวานมากที่สุด และเรื่องที่ได้รับการแนะนำในการดูแลตนเอง ร้อยละ 100 ได้รับการแนะนำเรื่องการควบคุมอาหาร การออกกำลังกาย การใช้ยาและพบแพทย์

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับคะแนนการรับรู้ภาวะสุขภาพ (X) ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดภาวะแทรกซ้อน (X_1) ด้านการรับรู้ความรุนแรงของโรค (X_2) ด้านการรับรู้ประโยชน์ที่จะได้รับ (X_3) และด้านการรับรู้อุปสรรคในการดูแลสุขภาพ (X_4) ของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการรับรู้ภาวะสุขภาพรายด้าน

การรับรู้ภาวะสุขภาพ	คะแนนเต็มของแบบวัด	(\bar{X}) รายด้าน	(S.D.)	(\bar{X}) รายข้อ	การประเมิน
การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดภาวะแทรกซ้อน(x_1)	15	11.28	2.52	2.56	สูง
การรับรู้ความรุนแรงของโรค (x_2)	27	20.1	5.53	2.23	ปานกลาง
การรับรู้ประโยชน์ที่จะได้รับ (x_3)	24	19.92	4.18	2.49	ปานกลาง
การรับรู้อุปสรรคในการดูแลสุขภาพ (x_4)	24	16.36	5.28	2.05	ปานกลาง
การรับรู้ภาวะสุขภาพโดยรวม (X)	90	67.66	17.51	2.37	ปานกลาง

จากตาราง 2 พบว่า การรับรู้ภาวะสุขภาพ ด้านการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดภาวะแทรกซ้อน มีคะแนนเฉลี่ยรายด้านสูงสุด คือ 11.28 คะแนน จากคะแนนเต็ม 15 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ

2.52 มีคะแนนเฉลี่ยรายข้อเท่ากับ 2.56 จากคะแนนเต็ม 3 โดยมีการรับรู้ภาวะสุขภาพถูกต้องระดับสูง ส่วนด้านอื่นๆ ได้แก่ การรับรู้ความรุนแรงของโรค การรับรู้ประโยชน์ที่จะได้รับ และการรับรู้อุปสรรคในการดูแลสุขภาพมีการรับรู้ถูกต้องอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านการรับรู้ภาวะสุขภาพโดยรวม มีการรับรู้ถูกต้องอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับคะแนนการดูแลตนเอง (Y) ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการควบคุมอาหาร (Y_1) ด้านการออกกำลังกาย (Y_2) ด้านการใช้ยาและการพบแพทย์ (Y_3) ด้านการจัดการความเครียด (Y_4) และด้านพฤติกรรมป้องกันภาวะแทรกซ้อน (Y_5) ของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการดูแลตนเองรายด้าน

การดูแลตนเอง	คะแนนเต็มของแบบวัด	\bar{X} รายด้าน	(S.D.)	\bar{X} รายข้อ	การประเมิน
การควบคุมอาหาร (Y_1)	18	12.12	3.64	2.02	ปานกลาง
การออกกำลังกาย (Y_2)	12	9.19	2.31	2.30	ปานกลาง
การใช้ยาและการพบแพทย์ (Y_3)	18	14.14	4.67	2.36	ปานกลาง
การจัดการความเครียด (Y_4)	9	7.26	1.53	2.42	ปานกลาง
พฤติกรรมป้องกันภาวะแทรกซ้อน (Y_5)	30	23.69	10.37	2.37	ปานกลาง
การดูแลตนเองโดยรวม (Y)	87	66.40	22.52	2.29	ปานกลาง

จากตาราง 3 พบว่า คะแนนการดูแลตนเองด้านการจัดการความเครียดมีคะแนนเฉลี่ยรายด้านสูงสุด คือ 7.26 คะแนน จากคะแนนเต็ม 9 คะแนน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.53 มีคะแนนเฉลี่ยรายข้อเท่ากับ 2.42 มีคะแนนของการดูแลสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่การดูแลตนเองด้านการควบคุมอาหาร มีคะแนนเฉลี่ยการดูแลตนเองต่ำสุด คือ 12.12 คะแนน จากคะแนนเต็ม 18 คะแนน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.64 แต่เมื่อดูผลคะแนนของการดูแลตนเองโดยรวมแล้วพบว่า คะแนนการดูแลสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของคะแนนการรับรู้ภาวะสุขภาพ (X) และคะแนนการดูแลตนเอง (Y) ของกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ภาวะสุขภาพและการดูแลตนเอง

การรับรู้ภาวะสุขภาพ	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)
การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดภาวะแทรกซ้อน X_1	0.218**
การรับรู้ความรุนแรงของโรค X_2	0.522**
การรับรู้ประโยชน์ที่จะได้รับ X_3	0.617**
การรับรู้อุปสรรคในการดูแลสุขภาพ X_4	0.436**
การรับรู้ภาวะสุขภาพโดยรวม X	0.207**

หมายเหตุ ** $P < 0.01$

จากตารางที่ 4 พบว่าการรับรู้ภาวะสุขภาพด้านการรับรู้ประโยชน์ที่จะได้รับ มีความสัมพันธ์กับการดูแลตนเองในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนการรับรู้ความรุนแรงของโรคและการรับรู้อุปสรรคในการดูแลสุขภาพมีความสัมพันธ์กับการดูแลตนเองในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในขณะที่การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดภาวะแทรกซ้อนมีความสัมพันธ์กับการดูแลตนเองในระดับต่ำ เมื่อดูภาพรวมแล้วการรับรู้ภาวะสุขภาพโดยรวม มีความสัมพันธ์กับการดูแลตนเองในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตาราง 5 เปรียบเทียบคะแนนการรับรู้ภาวะสุขภาพและคะแนนการดูแลตนเองระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชายและเพศหญิง

ตัวแปร	เพศ	N	\bar{X}	SD	t
การรับรู้ภาวะสุขภาพ	ชาย	100	66.76	7.6	-1.489
	หญิง	250	68.25	7.9	
การดูแลตนเอง	ชาย	100	65.56	3.8	-1.647
	หญิง	250	66.50	4.7	

* $P < 0.05$

จากตารางที่ 5 พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนรับรู้ภาวะสุขภาพและคะแนนการดูแลตนเองระหว่างเพศชายและหญิงไม่มีความแตกต่างกัน

ตาราง 6 เปรียบเทียบคะแนนการรับรู้ภาวะสุขภาพและการดูแลตนเองระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้รับการศึกษากับกลุ่มที่มีการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นขึ้นไป

ตัวแปร	การศึกษา	N	\bar{X}	SD	t
การรับรู้ภาวะสุขภาพ	ได้รับ	158	66.34	4.2	1.018
	ไม่ได้รับ	92	66.75	4.7	
การดูแลตนเอง	ได้รับ	158	67.28	7.7	-0.988
	ไม่ได้รับ	92	68.29	7.9	

*P<0.05

จากตารางที่ 6 พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนรับรู้ภาวะสุขภาพและคะแนนการดูแลตนเองระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้รับการศึกษากับกลุ่มที่มีการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นขึ้นไปไม่มีความแตกต่างกัน

ตาราง 7 เปรียบเทียบคะแนนการรับรู้ภาวะสุขภาพและการดูแลตนเองระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีภาวะแทรกซ้อนของโรคเบาหวานกับกลุ่มที่ไม่มีภาวะแทรกซ้อน

ตัวแปร	ภาวะแทรกซ้อน	N	\bar{X}	SD	t
การรับรู้ภาวะสุขภาพ	ไม่มี	192	66.08	7.4	-2.131*
	มี	58	69.55	8.8	
การดูแลตนเอง	ไม่มี	192	66.09	4.3	-0.988
	มี	58	66.24	4.9	

*P<0.05

จากตารางที่ 7 พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนรับรู้ภาวะสุขภาพของกลุ่มตัวอย่างที่มีภาวะแทรกซ้อนของโรคเบาหวานมีค่าสูงกว่ากลุ่มที่ไม่มีภาวะแทรกซ้อนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนคะแนน

การดูแลตนเองระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีภาวะแทรกซ้อนของโรคเบาหวานกับกลุ่มที่ไม่มีภาวะแทรกซ้อนนั้นไม่มีความแตกต่างกัน

ตาราง 8 เปรียบเทียบคะแนนการรับรู้ภาวะสุขภาพและคะแนนการดูแลตนเองระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดได้กับกลุ่มที่ไม่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดได้

ตัวแปร	การควบคุมโรค	N	\bar{X}	SD	t
การรับรู้ภาวะสุขภาพ	ได้	209	68.11	8.0	2.566*
	ไม่ได้	41	65.34	5.9	
การดูแลตนเอง	ได้	209	66.44	4.4	-2.131
	ไม่ได้	41	64.51	4.2	

*P<0.05

จากตารางที่ 8 พบว่าค่าเฉลี่ยคะแนนรับรู้ภาวะสุขภาพของกลุ่มตัวอย่างที่สามารถควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดได้มีค่าสูงกว่ากลุ่มที่ไม่สามารถควบคุมน้ำตาลในเลือดได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ส่วนคะแนนการดูแลตนเองระหว่างทั้งสองกลุ่มพบว่าไม่มีความแตกต่างกัน

